

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Директорат дошкільної та шкільної освіти

пр. Перемоги, 10 м. Київ, 01135, тел.(044)481-47-58, факс (044)481-32-87, e-mail: dps@mon.gov.ua

Ірині,
foi+request-49983-c53baadc@
dostup.pravda.com.ua

Щодо залучення учнів до прибирання
шкільного подвір'я влітку

Шановна пані Ірино!

За результатами розгляду Вашого звернення (реєстраційний № ЗПП-І-521/0-19 від 29.05.2019) щодо правомірності прибирання учнями шкільного подвір'я під час літніх канікул та інших можливих форм відпрацювання у межах компетенції повідомляємо.

Відповідно до статті 23 Закону України «Про освіту» (далі – Закон) держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти.

Заклад освіти розробляє освітню програму. Основою для розроблення освітньої програми є відповідний Державний стандарт загальної середньої освіти.

Навчальні екскурсії та навчальна практика є обов'язковими та необхідними складовими освітнього процесу. Вони передбачають створення умов для наближення змісту навчальних предметів до реального життя, спостереження та дослідження учнями явищ природи і процесів життєдіяльності суспільства, розширення світогляду школярів, формування в них життєво необхідних компетенцій, посилення практичної та професійно-орієнтаційної спрямованості навчально-виховного процесу.

Організація таких екскурсій та практики здійснюються відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» та Методичних рекомендацій щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН від 06.02.2008 № 1/9-61).

Зауважуємо, що зміст та форми організації навчальних екскурсій і навчальної практики, а також час їх проведення, визначаються адміністрацією закладу загальної середньої освіти. Керівникам закладів дозволяється вносити корективи до термінів організації навчальних екскурсій і практики з урахуванням місцевих умов, специфіки освітнього процесу та профілю закладів освіти, потреб виробництва тощо.

Пунктом 12 Державних санітарних правил і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01 регламентовано, до яких робіт можуть залучатись учні, зокрема, до прибирання класів, кабінетів, лабораторій, догляду за квітами та прибирання території школи.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
№4/626-19 від 07.06.2019

2478980043

Проте, здобувачі освіти можуть залучатися до зазначених видів робіт як протягом навчального року, так і під час канікул, лише за їх добровільною згодою та згодою їхніх батьків чи законних представників.

Якщо батьки категорично проти такого виду діяльності дитини, вони можуть відмовитись, оскільки стаття 43 Конституції України забороняє використовувати примусову працю.

Відповідно до статті 53 Конституції України повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність повної загальної середньої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

Виходячи з положень частин другої, третьої статті 53 Конституції України, витрати на забезпечення навчально-виховного процесу в державних і комунальних загальноосвітніх навчальних закладах здійснюються на нормативній основі за рахунок коштів відповідних бюджетів у повному обсязі.

Отже, будь-які форми тиску на батьків щодо сплати ними будь-яких коштів чи їх примушування до придбання підручників, посібників, телевізорів, комп'ютерної техніки, проведення ремонтів у класах тощо для реалізації освітньої програми закладу освіти та досягнення учнями результатів навчання, визначених державними стандартами загальної середньої освіти, є прямим порушенням зазначених вище положень Конституції та законів України, та є неприпустимим.

Разом з тим, відповідно до частини першої статті 79 Закону джерелами фінансування закладів освіти відповідно до законодавства можуть бути, у тому числі, добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб. Проте батьки можуть надавати закладу освіти благодійну допомогу виключно за власною ініціативою та на добровільних засадах відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Наголошуємо, що згідно з частиною першою статті 26 Закону керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти.

З повагою

Г. в. о. генерального директора

Володимир БОЖИНСЬКИЙ